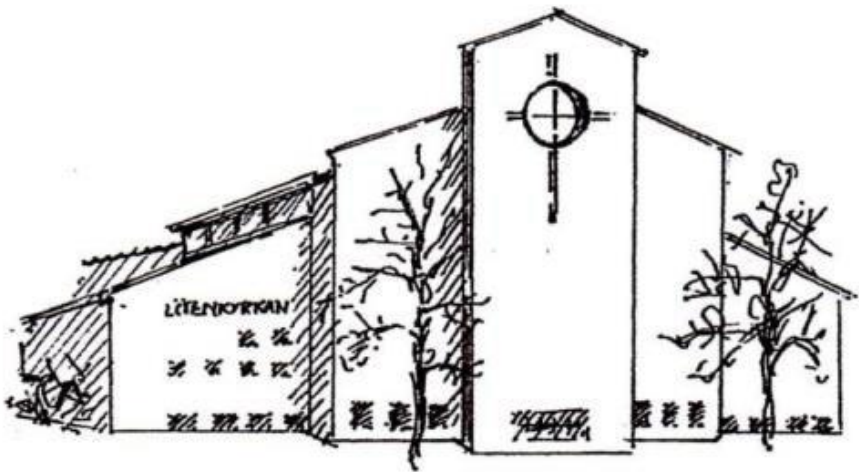

Gud gav växten

Lötenkyrkan 25 år

”GUD GAV VÄXTEN”
LÖTENKYRKAN 25 ÅR

Lennart Kågedal
Februari 1995

INNEHÅLL

Inledning	1
Lötenkyrkans tillkomsthistoria	2
Första kyrkan 1970.....	2
Utbyggnad 1973-74.....	4
Ny kyrka 1986.....	5
Gudstjänstliv och annan verksamhet	8
Verksamhetsformer, gudstjänster, tradition och förnyelse	8
Barn, ungdom.....	11
Musik.....	13
Internationellt kontaktarbete	13
Samarbetet mellan Gamla Uppsala församling och EFS	
Missionsförening i uppsala	14
Ekonomi.....	17
Personal, styrelse och fritidsverksamma medarbetare	18
Nuet och framtiden	19
Källor	20
Bilaga 2. EFS i Uppsala 1856 - 1970.....	21
Bilaga 3. Statistik	24
Bilaga 4. Ekonomi	25

INLEDNING

Lötenkyrkan invigdes på fastlagssöndagen den 15 februari 1970. Dess 25-åriga historia innehåller bland annat efter mindre än fem år en utbyggnad, som fördubblade lokalytan, och ytterligare en ombyggnad efter 15 år, som i stort sett innebar uppförandet av en ny kyrka med alla lokaler som hör till. Men framför allt handlar historien om att en gudstjänstförendande församling i denna kyrka haft sitt andliga hem och att man där efter bästa förstånd och förmåga och på Guds uppdrag på olika sätt velat föra ut evangeliets budskap.

Det är också en historia om att arbeta tillsammans. Lötenkyrkan är en så kallad samarbetskyrka där Gamla Uppsala Församling och EFS Missionsförening arbetar tillsammans enligt ett särskilt avtal genom anställda och fritidsverksamma medarbetare.

Här kan det bara bli fråga om att kortfattat återge något av det yttre skeendet i denna historia. Inför Lötenkyrkans tioårsjubileum utarbetade Jan-Erik Kihlström en skrift som ger en bakgrund för Lötenkyrkans tillkomst. Bland annat ges en ganska utförlig och mycket intressant historik över EFS i Uppsala under tiden 1856 - 1970, som infogas med mindre utslutningar som Bilaga 2 i denna skrift. Hans beskrivning av den första Lötenkyrkans tillkomst utnyttjas i en förkortad version i ett följande avsnitt.

LÖTENKYRKANS TILKOMSTHISTORIA

Första kyrkan 1970

Möjligheten att lösa Missionsföreningens lokalproblem genom ett engagemang i en samarbetskyrka dryftades så vitt känt första gången inom föreningen vid ett styrelsesammanträde som hölls under september 1964 i dåvarande styrelseordförandens John Lundmark hem på Flygargatan. Sättrkyrkan i Skärholmen, den första samarbetskyrkan, hade visserligen ännu inte invigts - det skedde år 1966 - men det var med tanke på den utveckling som var på gång där och på andra håll som denna idé togs upp. Det var vid denna tidpunkt också klart att Johannelunds Teologiska Institut skulle flytta från sina lokaler i Bromma och möjligheten att Johannelund skulle kunna vara en part i sammanhanget nämndes redan vid detta tillfälle. Diskussion var positiv och engagerad men något beslut fattades inte vid detta tillfälle. Inför det kommande årsmötet i januari 1965 togs dock frågan upp på nytt, denna gång av föreningens pastor, Uno Axelsson, och det ledde till att årsmötet tillsatte en kommitté med uppdrag att utreda lokalfrågan.

Här följer punktvis ett sammandrag av Kihlströms redogörelse för fortsättningen av historien om Lötenkyrkans tillkomst.

Januari 65	Missionsföreningens årsmöte tillsätter kommitté med uppgift att utreda föreningens lokalfråga.
Maj 65	Föreningsmöte med uttalande för samarbete med någon församling i Uppsala Kyrkliga Samfällighet.
Juni 65	Representanter för Missionsföreningen förslår vid EFS årskonferens att Johannelund ska flyttas till Uppsala.

- Augusti 65 Rektor för Johannelund och EFS missionsföreståndare besöker Uppsala för att sondera möjligheten och lämpligheten av att förlägga institutet till Vaksala. Det visade sig snart vara ett orealistiskt alternativ.
- Oktober 65 Rapport till Missionsföreningens styrelse från sammanträde med domprost Ragnar Fredberger och ordförande i domkyrkoförsamlingens kyrkoråd, Sigvard Hovstadius. Där ställdes i utsikt att Missionsföreningen skulle kunna ansvara för verksamheten i en stadsdelskyrka som skulle uppföras av Kyrkliga Samfälligheten.
- Början 66 EFS beslutar att flytta Johannelund till Uppsala och att i anslutning till institutet bygga en kyrka. Å G Svensson, S Bergström och J E Kihlström utses att representera Missionsföreningen i den kommitté, som av EFS fått uppdrag att realisera etablerandet av Johannelund i Uppsala. Missionsföreningens diskussioner med domkyrkoförsamlingen vilar.
- Början 67 Placering av såväl Johannelund som kyrka med församlingslokaler vid det planerade Heidenstamstorg blir ett förstahandsalternativ. D Sintring utses till representant i byggnadskommittén.
- April 67 Missionsföreningen informeras om planerna.
- September 67 Ritningar presenteras. Missionsföreningen kontakter Gamla Uppsala församling.
- December 67 Kommitté utses för direkta förhandlingar om ett samarbetsavtal med Gamla Uppsala församling.
- Januari 68 Nya ritningar presenteras; mindre yta än enligt tidigare ritningar och ingen källarvåning. Missionsföreningen fattar beslut som innebär att man trots detta går vidare på den inslagna vägen.
- Mars 68- Förvecklingar beträffande stadsplan; förslag om alternativa placeringar; Missionsföreningen håller fast vid Heidenstamstorg.

- November 68 I samförstånd med Gamla Uppsala församling startar Missionsföreningen söndagsskola och annat barnarbete i hyrda lokaler inom Lötenområdet.
- Januari 69 Första spadtagan tas 22 januari av kyrkoherden i Gamla Uppsala församling Allan Svantesson och EFS missionsföreståndare Einar Thurfjell. Arkitekt H Åkesson har ritat kyrkan och arkitekt S Fauvelle utformar inredningen.
- Februari 69 Första högmässogudstjänsten i Lötenområdet hålls 23 februari i hyrd lokal. Predikan hålls av Kurt Åberg, som vikarierar som pastor i avvaktan på ordinarie pastors tillträde till tjänsten som distriktspräst.
- Februari 70 Kyrkklocka flyttad från Johannelunds tidigare plats vid Ulvsundasjön ringer till invigningsgudstjänst 15 februari; domprost Ragnar Fredberger, EFS missionsföreståndare Torsten Wiberg, EFS distriktsföreståndare i Mälardalen Gösta Josefsson med flera medverkar; samkväm i Johannelunds lokaler.
- Februari 70 Avtal om samarbete mellan Gamla Uppsala församling och EFS Missionsförening i Uppsala slutjusteras. Avtalet undertecknas november samma år efter godkännande av alla inblandade parter.

Byggkostnaden blev ca 903 000 kr exklusive orgeln. Därav hade Missionsföreningen med sin byggnadsfond och genom en särskild insamling betalat inredning med 124 000 kr. Orgeln kostade ganska jämt 100 000 kr.

Utbyggnad 1973-74

Den första kyrkan rymde 156 personer i bänkarna. Med öppna dörrar till församlingssalen tillkom ett 80-tal platser. Glädjande nog var gensvaret stort för Lötenkyrkans verksamhet. Det blev ganska snart klart att kyrkan var för liten. Inte bara kyrkorummet var för smått tilltaget; även kapprum och fram för allt lokalerna för barnverksamhet och ungdomsarbete var för små och för få. Efter ett fåtal år visade det sig att man hade ca 700 barn och ungdomar med i verksamheten och ett 70-tal ledare. För allt detta arbete hade man endast en konfirmandsal samt vissa källarutrymmen på

Johannelund till förfogande. Missionsföreningens styrelse fick en allt större press på sig att få till stånd en tillbyggnad.

Det underlättade sannolikt att även Johannelund, som startade arbete i sina nya lokaler hösten 70, fick en mycket större omfattning på sin verksamhet än väntat och snabbt fick behov av utbyggnad. Uppförande av både kyrkan och det teologiska institutet hade ju finansierats av EFS centralt. EFS tog nu i hög grad ansvar för finansieringen även av utbyggnaden av kyrkan. Den skedde i samma projekt som en utbyggnad och ombyggnad av Johannelunds lokaler. Missionsföreningen hade inga möjligheter att på egen hand få fram det kapital som krävdes. Däremot kunde löfte om ett högre anslag från Uppsala Kyrkliga Samfällighet utverkas och Missionsföreningen fick åta sig att svara för de ökade driftskostnader som utbyggnaden skulle komma att föra med sig.

Byggskapen startade i mitten av december 1973. Lötenkyrkans tillbyggda lokaler togs i bruk 1 september 1974 i samband med en enkel invigningsceremoni.

EFS hade ursprungligen satt en total ram för projektet på 1 miljon kr. Kostnaderna för kyrkans del kom att bli 923 000 kr varav 84 000 för inredningen, som Missionsföreningen kunde betala själv. Den totala kostnaden för Johannelund blev 393 000 kr.

Förutom viss ombyggnad av befintliga lokaler tillkom för kyrkans del ca 240 m² i markplanet med församlingssal, musikal, grupprum, kök, samtalsrum och expedition och i källarplanet lika stor yta med tonårsrum, flera rum för barnarbete, hobbyrum, fotorum, pentry samt arkiv och förrådsutrymmen. Allt mycket förträffliga och användbara lokaler. Ändå skulle det snart visa sig att ytterligare en ombyggnad skulle behövas för den växande verksamheten.

Ny kyrka 1986

Redan under år 1981 diskuterades ganska ingående möjligheterna att åstadkomma en utbyggnad av Lötenkyrkan och man lät till och med arkitekt Henry Åkesson, den ursprunglige arkitekten, göra ett utkast till ritningar för en utbyggnad.

Vid den tidigare utbyggnaden hade man inte lyckats lösa problemen med de begränsade entréutrymmena. Detta blev särskilt tydligt när man började med ytterligare en gudstjänst på söndag morgon kl 9.30. Delta-garna i den kände sig ofta utjagade ur kyrkan för att man skulle få lugn

inför gudstjänsten kl 11.00. Inte heller hade man påtagligt lyckats förbättra akustiken, som var undermålig i kyrkorummet. Trängseln på söndagsmorgnarna med pågående gudstjänst och söndagsskola i många lokaler fick också till följd att kören inte hade någon plats för övning i anslutning till 11-gudstjänsten.

I huvudsak var det dock expansionen av verksamheten som gjorde att lokalproblemen blev så påträngande. Man behövde

- större entré- och kapputrymmen, helst kyrktorg, och möjlighet att ordna kyrkkaffe även efter den tidiga söndagsgudstjänsten,
- ytterligare expeditionslokaler till det växande antalet anställda, som i hög grad saknade egna arbetsplatser,
- hygienutrymmen och utrymmen för lokalvård och vaktmästeri,
- större sakristia, den befintliga var i sanning minimal och
- större kyrkorum.

Till detta kom en rad andra omständigheter. Johannelund var i färd med att etablera en 5-årig prästutbildning och behövde ytterligare lokaler snarast, gärna genom samnyttjande av lokaler med Lötenkyrkan, och EFS expedition var på väg till Uppsala. Vidare skulle kvarteret Ling byggas.

Skälen för en utbyggnad upplevdes som tvingande för styrelse och anställda. Problemet var, givetvis, finansieringen av det som kom att bli det största byggföretaget hittills vad gäller Lötenkyrkan. EFS ansåg sig inte denna gång kunna ta huvudansvaret för finansieringen; tvärtom var man nu inställd på att kyrkan borde ägas lokalt och man var beredd att överlåta den till lämplig ägare.

Missionsföreningen hade ju begränsade möjligheter att ikläda sig stora skulder. Till detta kom att Uppsala Kyrkliga Samfällighet och Gamla Uppsala församling dels hade tveksamheter beträffande behovet av en utbyggnad av Lötenkyrkan i dess funktion som en distriktskyrka inom församlingen och dels hade andra prioriteringar för satsningar på byggen-skap.

Trots att finansieringen inte var helt klar startades en intensiv planering under slutet av 1983. Programhandlingar togs fram under november och december och lämnades till fyra arkitektkontor, som fick några få veckor på sig att lämna förslag, som ställdes ut för allmän bedömning av intresserade. Under våren 1984 beslöt man att förslaget från Illes Arkitekter AB skulle antas och beslut om projektering fattades 28 juni av

Missionsföreningen trots oklarheter om finansieringen. Ansökan om byggnadslov lämnades in i september 1984.

När det första spadtaget togs 2 juni 1985 såg finansieringssituationen ut enligt följande.

EFS	4 miljoner kr
EFS i Mälardalen	2 miljoner kr
EFS i Mälardalen lån	4 miljoner kr
EFS Missionsförening i Uppsala	4 miljoner kr

Bakgrunden till EFS satsning var att man fick tillgång till aulan, dvs sidoutrymmet i kyrkan, och till den gamla kyrkan som bibliotek och en del andra samnyttjade utrymmen. Detta värderades till 4 miljoner kronor.

Missionsföreningens åtagande på 4 miljoner kr var i grunden orealistiskt och framtvingat av att det lägsta anbudet visade sig ligga 2 miljoner kr över den beräknade kostnaden. Lånet på 4 miljoner skulle också lösas efter några år. En förutsättning var i realiteten att Uppsala Kyrkliga Samfällighet, med vilken förhandlingar pågick kontinuerligt, skulle gå in med en påtaglig ekonomisk insats. Så skedde också, och när byggenskapen var avslutad hade Uppsala Kyrkliga Samfällighet gått in som part i Stiftelsen Lötenkyrkan med ett kapital på hela 6 miljoner kr. Stiftelsen bildades under slutet av 1984, från början bara med representation från EFS.

För Lötenkyrkans del hade bygget handlat om en total yta på 2300 m² varav ombyggd våningsyta var 450 m² och yta samnyttjad med Johannelund ca 500 m². Lötenkyrkans folk hade denna gång engagerats praktiskt på ett helt annat sätt än vid tidigare byggenskap. Värdet av det egna arbetet var en del av det ekonomiska bidraget och värderades till ungefär 1 miljon kronor. Ett stort värde i sig hade det engagemang och den uppslutning som skapades omkring dessa gemensamma åtaganden.

Lötenkyrkans egen insats blev 3,6 miljoner kronor. Denna hade åstadkommit genom det egna arbetet, anslag från Samråd och Arvsfonden, 770 000 kronor, försäljning av bostadsrätt (Uppsalen), 250 000 kronor, och resten genom direkta lån och gåvor.

Kyrkan invigdes midsommardagen 1985 av ärkebiskop Bertil Werkström och missionsföreståndare Kurt Åberg. Vid detta tillfälle framfördes kantaten "Med tusen nya ljud..." för soli, kör och orkester med musik av Eskil Lundström. Hans-Erik Öberg hade för kantaten ställt samman texter av författare, som gett namn åt gator i Lötenområdet.

Altarvävnaden av textilkonstnär Britta Rendahl-Ljusterdal kunde anskaffas tack vare anslag från Fulleröfonden. Klockstapeln tillkom år 1991 och den bekostades av Uppsala Kyrkliga Samfällighet och Missionsföreningen. Med den blev den totala kostnaden för Lötenkyrkan strax över 16 miljoner kronor.

GUDSTJÄNSTLIV OCH ANNAN VERKSAMHET

Verksamhetsformer, gudstjänster, tradition och förnyelse

Genom årens lopp har i Lötenkyrkan olika traditioner mötts: lågkyrklighet och även frikyrklig tradition i EFS-tappning, folkkyrklighet och uppsaliensisk högkyrklighet. Även 70-talets karismatiska rörelser har lämnat spår och under vissa tider har ledare och anställda med draging till trosrörelsen på 80-talet utövat inflytande. Det har inte alltid varit lätt att hålla en någorlunda konsekvent och rak linje och det har hänt att åsiktsbrytningarna vad gäller teologisk inriktning, former och arbetssätt varit intensiva. Ändå - när allt kommer till allt - kanske man kan säga att dessa möten mellan olika synsätt och traditioner har bidragit till att berika och utveckla gudstjänstliv och församlingsarbete i vår kyrka.

Någon heltäckande spegling av de gångna 25 åren kan det inte bli fråga om här, bara vissa reflexioner och försök att se hur utvecklingen har gått.

Huvudgudstjänsten firas enligt Svenska Kyrkans ordning. Det har nog förekommit att en del av Missionsföreningens medlemmar tyckt att detta fört med sig en för stor bundenhet vid liturgiska former. Nu har ju utvecklingen inom Svenska Kyrkan fört med sig förändringar mot en större frihet och lett till ett mer utvecklat deltagande av församlingen i gudstjänsten och till större variation av exempelvis den musikaliska utformningen. På så sätt har väl grunden för invändningarna i hög grad försvunnit.

Kanske vågar man påstå att Lötenkyrkan gått före eller i varje fall haft lätt att ge utrymme för lekmäns medverkan i gudstjänsten, till exempel i kyrkans förbön, som nattvardstjänare och på annat sätt.

Under de första åren hölls söndagsskola kl 9.30 under vinterhalvåret. Sedan år 1975 har den kombinerats med en gudstjänst med inriktning mot barnfamiljer. Den har visat sig fylla ett stort behov och antalet gudstjänstdeltagare är stort, i medeltal ca 150 under senare år. Tämligen unik, åtminstone i Uppsala, torde den stora söndagsskolan vara.

Nattvardsgudstjänst firas varje tisdag morgon och torsdag kväll sedan lång tid tillbaka. Totala antalet nattvardsgäster har i stort sett ökat år från år. En förklaring kan vara att en större andel av gudstjänstdeltagarna också är nattvardsgäster. En annan väsentlig förklaring är att andelen förmiddagsgudstjänster som firats med nattvard har ökat så kraftigt. År 1975 hölls 8 av de 58 11-gudstjänsterna med nattvard, år 1987 var siffrorna 21 av 57. Först 1979 firades nattvard vid morgongudstjänsten, då bara en gång. Nu sker det ungefär vid var tredje tillfälle.

Diagram 1 visar totala antalet gudstjänstbesök och antalet nattvardsgäster per år i Lötenkyrkan. En viss nedgång har inträffat under senare år. En förklaring till detta är säkert tendenserna till att oftare ha sammanlysningar av gudstjänster och till att färre gudstjänster firas, i synnerhet vid de stora helgerna. År 1987, till exempel, hölls 57 gudstjänster söndag kl 11, vilket kan jämföras med 46 år 1993. Det kan också inverka på besöksstalet att en del familjer valt att gå in någon av de nybildade missionsföreningarna i Sävja eller Vattholma och har sin gudstjänstgemenskap där.

Under de första åren höll man i viss utsträckning kvar den tradition som Missionsföreningen levte i under sin tidigare tillvaro, nämligen att hålla enkla, ofta lekmanaledda gudstjänster med predikan som huvudinslag på söndag kväll - inte varje söndag men någon gång per månad. Denna typ av gudstjänst har nu fått ge plats åt andra former av samlingar, till exempel förbönsgudstjänster, missionsmöten och bibelskola för vuxna.

I den nya kyrkan har det stora kyrktorget och den väl tilltagna församlingssalen visat sig vara en stor tillgång. Det har blivit möjligt att ha kyrkkaffe efter båda gudstjänsterna söndag förmiddag. I storleksordningen 200 personer stannar för en stunds gemenskap vid kaffebordet.

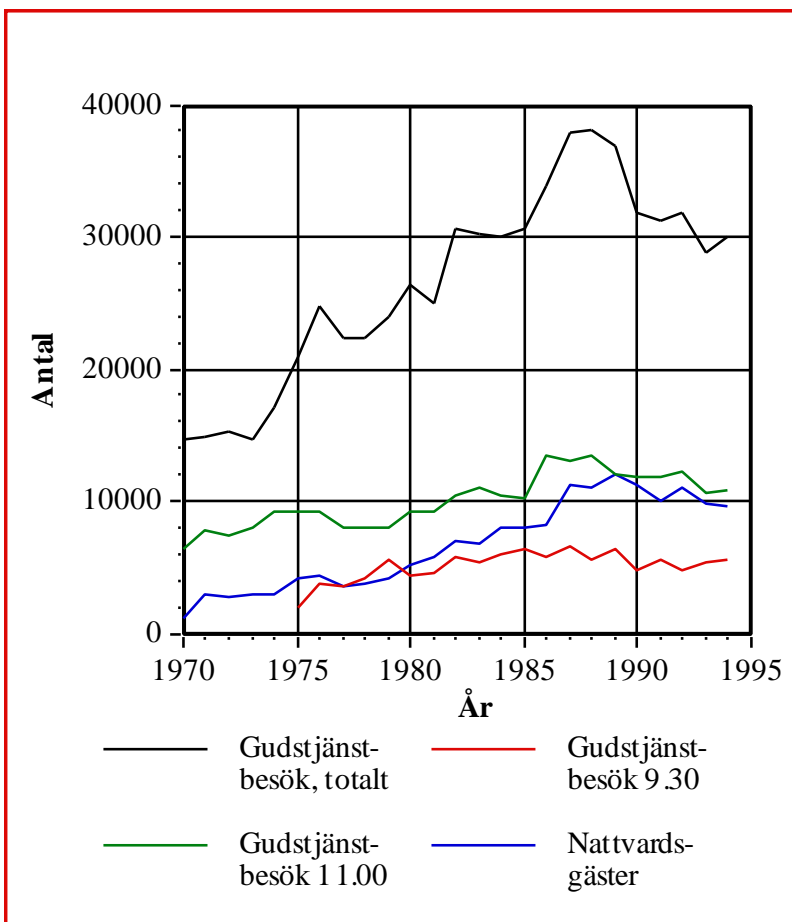

Diagram 1. Gudstjänstbesök och nattvardsgäster per år i Lötenkyrkan

Det är inte möjligt att i denna redogörelse spänna över alla aspekter av arbetet i Lötenkyrkan. Så är till exempel

- ansvarsgrupper,
- besöksgruppen,
- diakonal & uppsökande verksamhet,
- konfirmandarbetet,
- missionsgruppen,
- pensionärer, Lötenträffen,

- smågruppsarbetet, studiecirklar,
- syföreningarna eller
- ulandsboden Sackeus

mycket viktiga komponenter i Lötenkyrkans verksamhet men har inte fått någon separat behandling i denna skrift. Urvalet av det som kommenteras har bestämts till en del av vad som kan anses vara specifikt för Lötenkyrkan och till en del av vad som är åtkomligt genom statistik och uppgifter i verksamhetsberättelser och protokoll.

Barn, ungdom

Några ord måste ägnas barn och ungdomsarbetet som redan från början har haft ganska stor omfattning, se Diagram 2. Redan de första åren räknade man med att ett 70-tal ledare var engagerade i denna del av kyrkans arbete. Inriktningen har hela tiden varit att nå familjerna.

Mycket av det man satsade på under det tidiga skedet i Lötenkyrkans historia har kunnat bibehållas och utvecklas. Som ett exempel på att detta inte alltid varit så lätt kan man nämna barntimmar, som etablerades i kyrkorna i allmänhet under förra hälften av 70-talet och även blev en stor och betydelsefull del av Lötenkyrkans barnarbete, se nedanstående sammanställning över barnantalet. Det kulminerade redan under 70-talet, var ganska konstant under 80-talet för att under 90-talet bli mycket lågt. Orsaken till denna utveckling är naturligtvis förändringar när det gäller hur barn tillsynen ordnats och organiserats i samhället och i vår kommun.

År:	-73	-75	-77	-79	-81	-83	-85	-87	-89	-91	-93
Barn	24	112	98	72	64	53	59	62	53	16	18

Det måste vara viktigt att följa och helst försöka förutse trender av detta slag för att inte bli ställd ”off-side”. Nu får man söka andra vägar till barnen och familjerna, kanske genom kyrkliga förskolor eller genom fritidsverksamhet för barn i de lägre skolåldrarna och genom ytterligare satsning på den kontakt och det samarbete med förskolor och skolor man har sedan länge.

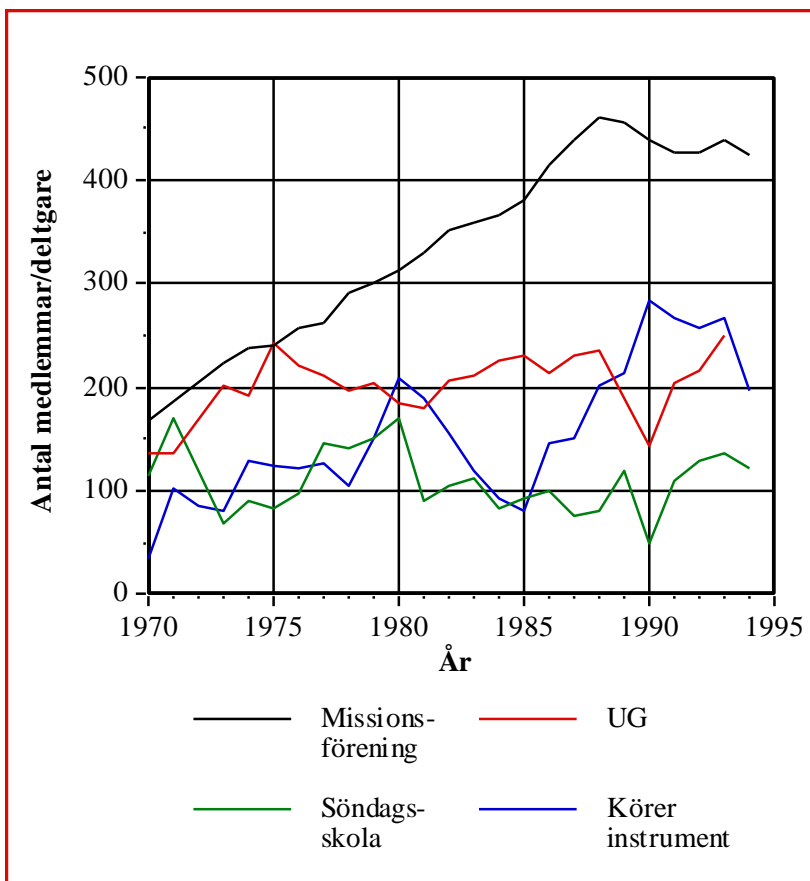

Diagram 2. Medlemsutvecklingen i missionsföreningen och deltagarantal i vissa av barn- och ungdomsgrupperna.

En styrka i Lötenkyrkans barn- och ungdomsarbete har hela tiden varit att man kunnat ha en verksamhet som täcker alla åldrar från förskoleåldern till över tonårsperioden. Det har också varit och är en oerhörd tillgång med alla, som ägnat sin fritid åt ledaruppgifter. Ofta har ledarna rekryterats ur Ungdomsgruppen, som är en fortsättning av den förening, EFS De Ungas Förbund, som bildades redan 1922 långt innan den nuvarande missionsföreningen kom till. Under Lötenkyrkans historia har gruppen både genom sin storlek och genom sin självständighet och initiativkraft varit av största betydelse för utvecklingen.

Musik

När Lötenkyrkan invigdes användes en inhyrd piporgel men 21 oktober 1973 kunde man ta i bruk en trettonstämmig orgel byggd av Grönlunds Orgelbyggeri, Gammelstad. Den ursprungliga kyrkan byggdes, av kostnadsskäl, med orgel och körplats på läktare. Detta otidsenliga arrangemang kunde delvis kompenseras genom att en liten fyrstämmig kororgel byggdes av deltagare i en studiecirkel under ledning av Birger Forsberg. Piporna hämtades från den nedmonterade orgeln på den så kallade gosskörsläktaren i Domkyrkan. Av övriga instrument kan nämnas flygeln i nuvarande kyrkorum. Den köptes till invigningen av den nya kyrkan med anslag i huvudsak från den s.k. Fulleröfonden.

Lötenkyrkan har under de gångna åren haft endast två anställda som ansvariga för musiken, nämligen musikdirektörerna Hans-Erik Öberg under de först arton åren och Lennart Lannerkrans under de senaste sex. Fram till och med första halvåret 1981 var Öbergs tjänst bara på halvtid. Han arbetade dessutom på halvtid på Johannelund som musiklärare.

Den anställde musikansvarige har vid sin sida haft ett musikråd och dessutom många frivilliga ledare och musikanter. Vi har kunnat glädja oss åt en omfattande verksamhet med musik utövad av både professionella och amatörer och med en stor musikalisk bredd - från klassik kyrkomusik till gospel och rockmessa. Inte minst har körverksamheten bland barn och tonåringar visat sig vara en fruktbar insats. Körverksamheten har dominerat men även instrumentgrupper i olika konstellationer har varit aktiva. Omfattningen av musikverksamheten återspeglas i någon mån av antalet deltagare i körer och instrumentalgrupper, Diagram 2. Variationerna beror i hög grad på om man kunnat finna ledare för den krävande uppgiften att vara ledare för ungdomskören. Den har under vissa perioder legat nere.

Internationellt kontaktarbete

En sida av Lötenkyrkans arbete och funktion, som inte så lätt kan utvärderas med hjälp av tabeller och diagram, är den internationella aspekten. Möjligen kan man ana betydelsen av den om man deltar i söndagens gudstjänster och ser att ganska många i församlingen uppenbarligen har kommit från andra länder och världsdelar.

En del av förklaringen till denna internationella touche är att många missionärer har haft anknytning till Lötenkyrkan. Genom sådana kontakter blev det naturligt för många från Etiopien och Eritrea att söka sig till Lötenkyrkan när de måste lämna sitt hemland. Från senare delen av 70-talet har man haft anställda medarbetare som haft som särskild uppgift att skapa kontakter med invandrare och flyktingar och att vara ett stöd för dem.

Nuvarande invandrarassistent Märta Rönnbäck är anställd och avlönad av Uppsala Kyrkliga Samfällighet. Hon arbetar i hela samfälligheten men har sin bas i Lötenkyrkan.

Till denna del av Lötenkyrkans arbete hör

- simultantolkning till engelska av gudstjänsten kl 11 på söndagar (utförs av en grupp frivilliga medarbetare),
- gudstjänster och bibelstudier på andra språk,
- kontakterna (tillsammans med Gamla Uppsala församling) med St Laurentius Församling i Kuressaare på Ösel i Estland,
- ansvaret för Kvarnbacken.

Kvarnbacken är ett hem för invandrarungdomar utan familj och med flyktingbakgrund. Statens invandrarverk står för kostnaderna men hemmet drivs av EFS Missionsförening. Ulandsboden Sackeus verksamhet är också ett tecken på ett internationellt engagemang.

SAMARBETET MELLAN GAMLA UPPSALA FÖRSAMLING OCH EFS MISSIONSFÖRENING I UPPSALA

Det första samarbetsavtalet undertecknades 1970. Det har sedan reviderats en gång och dagens avtal gäller från 1 januari 1987. Ytterligare en revision är på gång men man har avvaktat med att ändra i den lokala överenskommelsen tills diskussionerna på riksnivå om ett normalavtal är avslutade.

Huvudtanken i överenskommelsen återges ganska väl av de två första punkterna i samarbetsavtalet:

1. Den läromässiga grunden för samarbetet är den evangelisk-lutherska bekännelsen. Ändamålet är att främja den gemensamma uppgiften att föra ut evangeliet och hjälpa människor att leva i tro.

2. Missionsföreningen, som är ansluten till EFS distrikts- och riksorganisation, arbetar enligt sina stadgar. Det arbete som genom missionsföreningen utförs i området, skall motsvara vad som enligt lagar och författningar åvilar församlingen. Kyrkoherde och kyrkoråd har det övergripande ansvaret för verksamheten inom hela församlingen. Genom detta avtal anförtros dock åt EFS Missionsförening i Uppsala att svara för det löpande arbetet i Lötendistriktet. Samarbetskyrkan deltar i församlingens övergripande verksamhetsplanering. Söndagens huvudgudstjänst hålles i den ordning som tillämpas inom församlingen. Tjänstebyte mellan prästerna inom pastoratet förutsätts.

Om detta samarbete ska fungera krävs ett stort mått av förtroende och öppenhet mellan parterna, en hel del god vilja och en stor ödmjukhet inför uppgifterna. I stort sett har samarbetet fungerat mycket bra genom åren.

Det är säkert så att närheten till Johannelunds Teologiska Institut och EFS centrala expedition påverkat arbetet i Lötenkyrkan på olika sätt, bland annat genom att många elever, lärare och medarbetare på dessa institutioner engagerat sig i kyrkans arbete som ledare och funktionärer och som gudstjänstdeltagare och därigenom bidragit mycket påtagligt till både kvalitén och omfattningen av arbetet. Man kan då ha en viss förståelse för frågan som då och då ställs ungefär så här: "Hur är det med distriktskyrkan? Är det inte framför allt en EFS-kyrka?"

Som svar kan då framhållas att ledningen för Lötenkyrkan i allt detta haft som ledstjärna att Lötenkyrkan primärt ska vara en distriktskyrka i församlingen och även agerat utifrån detta. Det kommer till uttryck på olika sätt, till exempel genom

- satsningar på barnarbete och konfirmander i distriktet,
- skolkontakter, fritidsverksamhet för mellanstadieelever,
- fortlöpande information till boende i området,
- öppet hus för daglediga föräldrar och barn och
- upptäckargrupper, smågruppsarbete.

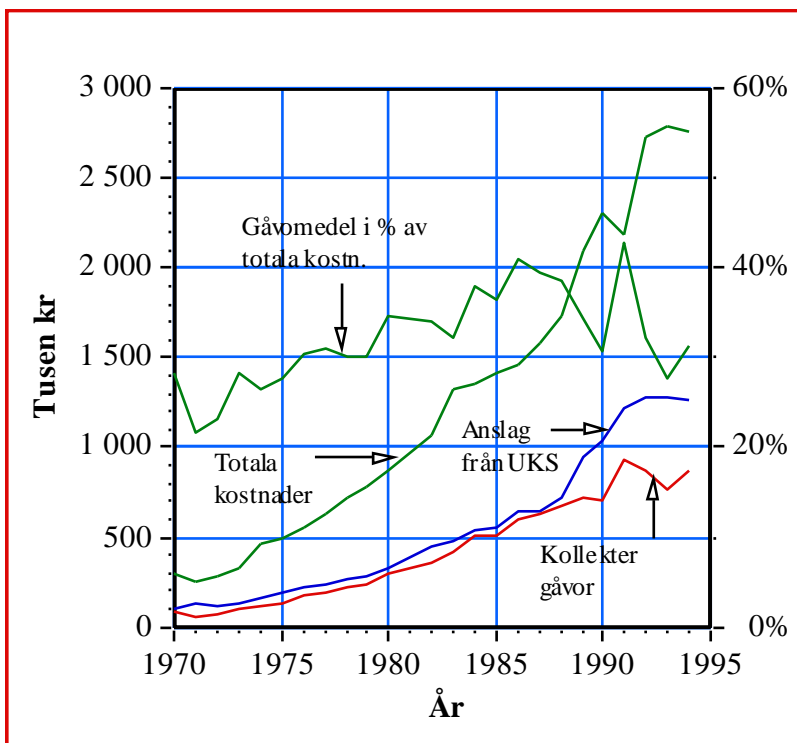

Diagram 3. Utveckling av gåvomedel och totala utgifter (skala på vänster lodrät axel) och gåvomedel som andel av totala utgifter (skala på högra lodräta axeln). Uppgifter hämtade från Missionsföreningens bokslut. Ingen hänsyn har tagits till Ungdomsgruppens inkomster och utgifter. UKS = Uppsala Kyrkliga Samfällighet.

När Lötenkyrkan tillkom flyttade Missionsföreningen helt från sin lokal på Övre Slottsgatan. Medlemsantalet har stigit med omkring 13-14 medlemmar per år under perioden 1970 -1990, se Diagram 2. Under senare år förefaller ökningen ha klingat av. Detta kan ha att göra med att missionsföreningar bildades i Sävja 1989 och i Vattholma 1991. De föreningarna har nu 39 respektive 34 medlemmar.

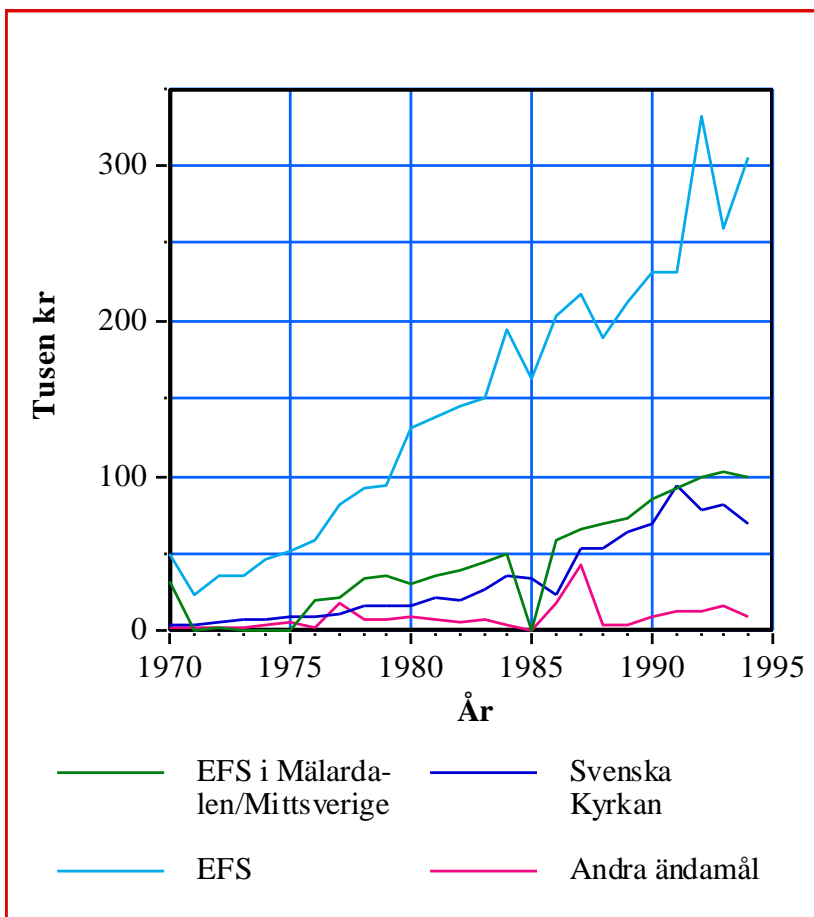

Diagram 4. Anslag till olika ändamål. Anslagen till EFS och till Svenska Kyrkan motsvaras av insamlade kollekt- och gåvomedel. Med Svenska Kyrkan menas här Svenska Kyrkans Mission, Lutherhjälpen, Svenska Kyrkans diakoniarbete, Svenska Kyrkans evangelisationsarbete och Svenska Kyrkan i utlandet. Ungdomsgruppens anslag är inte inräknade.

EKONOMI

Sedan ett antal år finns en överenskommelse om ekonomin där riktmärket är en fördelning 70/30 av kostnaderna mellan församling och missionsförening. Där är då en pastorstjänst och kantorstjänsten undantagna. De tjänsterna står församlingen direkt för. Det gäller också tjänsterna som

invandrassistent och församlingsdiakon, som i strikt mening ligger utanför samarbetsavtalet och är tjänster tillsatta direkt av församlingen.

I Diagram 3 och 4 visas utvecklingen för de totala kostnaderna och för gåvomedel och anslag enligt bokslut för Missionsföreningen. Med totala kostnader menas här alla utgifter, dvs även anslag till EFS, Svenska Kyrkans Mission, Lutherhjälpen etc. (Den ovan nämnda 30/70-fördelningen gäller för ett lägre belopp där sådana kostnader inte ingår.)

Kostnaderna ökar brant, som synes, men även gåvomedlen har ökat relativt kraftigt. Gåvomedlens andel av totala kostnader har varierat ganska kraftigt från år till år. Anslaget från Uppsala Kyrkliga Samfällighet har också stigit utom under de senaste åren då det till och med sjunkit.

PERSONAL, STYRELSE OCH FRITIDSVERKSAMMA MEDARBETARE

En sammanställning av anställda i Lötenkyrkan och ordföranden i Missionsföreningen ges i **Bilaga 1**. Förteckningen över anställda omfattar alla som haft avlönad tjänst i Lötenkyrkan, även vikarier, och den är som synes lång. Stabilitet och kontinuitet har kunnat upprätthållas genom att ett antal nyckelpersoner stannat på sina tjänster i många år. Så till exempel stannade de två första distriktsprästerna Lars Sjöstedt och Per-Anders Sölvén båda på sina poster i ungefär tio respektive 12 år. Nuvarande pastor Hans Lindholm, som tillträdde sin tjänst 1993, har också under mycket lång tid varit engagerad i Lötenkyrkans arbete som församlingsbo och medlem i EFS.

Förutsättningen för att arbetet ska fungera är att det finns ett stort antal fritidsverksamma medarbetare, som gör större eller mindre insatser som kyrkvårdar, ungdomsledare, körledare och i ansvarsgrupper av många olika slag. Större delen av Missionsföreningen och många andra aktiva i Lötenkyrkan ingår i de ca 20 ansvarsgrupper, som ungefär en vecka per termin svarar för kyrkkaffe och öppethållande av kyrkan kvällstid. Ingen arvodering av fritidsverksamma ledare och funktionärer förekommer utom i något fall beträffande ledare som gör en insats på dagtid.

NUET OCH FRAMTIDEN

I skriften till Lötenkyrkans 10-årsjubileum ställs till slut frågan ”Hur blev det?”. Samma fråga är fortfarande aktuell och ska nog alltid vara det i en församlings och kyrkas liv. Vi har här försökt att ge åtminstone en del av svaret, men det är viktigt att påminna om att svaret till slut inte kan sammanfattas i statistik och ekonomi. Egentligen kan det bara ges av de människor som på olika sätt berörs av kyrkans arbete och budskap. En del av svaret ligger också hos dem som ännu inte hittat vägen till Lötenkyrkan.

Men när vi ser tillbaka kan vi ändå göra det med stor glädje och tacksamhet. Vi får och bör tacka Gud för den välsignelse han låtit komma oss till del i Lötenkyrkan.

Samtidigt som vi funderar över vad som egentligen hände och hur det blev, så har vi också anledning att begrunda var vi står nu och vad som kan hända med Lötenkyrkan i framtiden.

Det var ganska djärvt och vidsynt av ledningen inom Gamla Uppsala församling att ge sig in det samarbete som ligger bakom Lötenkyrkans tillkomst och arbete. Från EFS sida krävdes också ett viss mått av mod och beslutsamhet inför uppbrottet från en ganska liten och skyddad vå uppe på Övre Slottsgatan 10 till Löten ute på den vida och blåsiga Uppsalaslätten. Fortfarande är det inspirerande att tänka på den upplutning och entusiasm som både unga och gamla visade inför det nya.

Det är nu av allra största vikt att djärvheten och engagemanget och hängivelsen kan hållas vid liv. Inte för att statistiken ska se bra ut och för att ekonomin ska gå ihop utan för människornas skull och för att det gudagivna uppdraget ska kunna fullföljas.

KÄLLOR

Kihlström, J.-E.: Lötenkyrkan 1970 - 1979. Bakgrund och utvecklingstendenser. Uppsala 1980.

Slutrapport från byggnadskommittén för Lötenkyrkan och Johannelund, 1972-03-15

Slutrapport från den av EFS Styrelse tillsatta byggnadskommittén för utbyggnad av Lötenkyrkan och Johannelund, 1975-01-30.

Verksamhetsberättelser och protokoll från EFS Missionsförening i Uppsala.

Protokoll och handlingar från Stiftelsen Lötenkyrkan.

Kopior av protokoll och handlingar upprättade i samband med utbyggnad av Lötenkyrkan 1985-1986 (eget "arkiv").

Ett tack till Kurt Åberg och Gunnar Svensson för sakuppgifter och synpunkter och till Jan-Erik Kihlström för möjligheten att utnyttja hans skrift från Lötenkyrkans 10-årsjubileum.

BILAGA 2. EFS i Uppsala 1856 - 1970

Utdrag ur

J.-E Kihlström, Lötenkyrkan 1970 - 1979. Bakgrund och utvecklings-tendenser. Uppsala 1980

Evangeliska Fosterlandsstiftelsen har en av sina viktigaste rötter i Uppsala. De studentsammanskomster, som alltsedan 1840-talet hölls i rådman L V Henschens hem i Uppsala och som fick sin fortsättning i Lördagsföreningen har nämligen ansetts vara av stor betydelse för EFS tillkomst. I jubileumsskriften "EFS genom 75 år" skriver Sam Åberg om EFS historia: "Det allra första bladet i denna historia skrevs i Uppsala", en söndagsafton nära julen 1852. I EFS första årsberättelse 1856 omtalas att i Uppsala bildades detta år en förening "för utgifwande av en liten tidning till gratis utdelning". Sannolikt är det samma förening som i årsberättelserna fram till 1876 upptas under namnet Uppsala Missionsförening. Under samma tid fanns emellertid också ytterligare en missionsförening i Uppsala, Uppsala stadsmission. 1870 sammanslogs dessa båda föreningar och den nya föreningen antog namnet Uppsala stads missionsförening. Från och med 1877 års årsberättelse uppträder detta nya namn också i EFS matrikel. Denna förening, sprungen ur den rosenianska väckelsen, var så stor och livaktig att den orkade med att uppföra ett förhållandevis stort missionshus, den nuvarande Missionskyrkan, där den första gudstjänsten hölls julmorgonen 1874. Huset var då inte helt färdigt,

men invigdes följande år och kallas i annonsen om invigningen för Lutherska Missionshuset. I denna lokal förrättades pingsthelgen 1876 en enskild nattvardsgång, som senare kom att utgöra en av de avgörande händelserna i det skeende, som ledde till bildandet av Svenska Missionsförbundet 2 augusti 1878. Föreningens relationer till Missionsförbundet respektive EFS tycks dock inte ha varit helt entydiga. Föreningen finns nämligen medtagen i EFS matrikel ända till och med 1888. Medlemsantalet angavs då vara drygt 500 personer.

Först 1907 dyker åter Uppsala upp i EFS matriklar. Mellan 1907 och 1911 fanns nämligen i Uppsala en grupp som underhöll den infödde läraren Natanael i Betul och från 1907 till 1917 en annan grupp som svarade för kostnaderna för läraren Germa Zen i Ostafrika.

1919 startade EFS ett studenthem i Uppsala, beläget i huset Öfre Slottsgatan 12 och innehållande 13 studentrum, kök, matsal och en samlingssal. Studenthemmet fungerade fram till 1924-1925 och kom uppenbarligen att verka katalyserande på EFS verksamhet. Samma år som studenthemmet startade tillkom en syförening för EFS mission som något senare främst inriktades på att stödja sjukvårdsarbete i Eritrea, och 1922 bildades en ungdomsförening, De Ungas Förbund (DUF). Som föreningslokal användes samlingssalen i studenthemmet (Efsianum) även sedan studenthemmet upphört, men efter något år flyttade man till den bostadsrättsförening i samma kvarter, som var EFS i Uppsala lokal ända fram till 1970.

EFS reseombud Albert Olsson flyttade från Gävle till Uppsala 1924 och

kom att i mån av tid fungera som predikant i Uppsala i nästan 20 år. 1943 flyttade Lennart Karlsson till staden och tjänstgjorde på deltid som predikant i Uppsala fram till 1947, då han efterträddes av Sigfrid Hoas. 1950 övertog Uno Axelsson detta uppdrag, som han innehade till 1968, och Lars Sjöstedt tillträdde som pastor i Lötenområdet året därefter.

Först 1944 kom Uppsala åter att få en till EFS ansluten missionsförening. Redan tidigt under 1950-talet började denna förening sondera möjligheterna att skaffa sig en större och mer ändamålsenlig lokal än den ganska intima, ombyggda bostadslägenheten på Öfre Slottsgatan 10. Ett avgörande motiv för att söka efter ny lokal var just denna intima karaktär, som enligt föreningens säkert helt riktiga bedömning minskade möjligheterna att nå ut med budskapet till icke föreningsmedlemmar.

I juli 1952 gjordes de första försöken att inköpa en lämpligare lokal, nämligen den kyrka vid Österplan, som då länge varit ur bruk. Planerna gick emellertid om intet och huset revs senare för att ge plats för ett tingshus.

Redan året därpå, 1953, upptogs samtal med Missionsförsamlingen i Uppsala om möjligheterna att få inköpa dåvarande Missionskapellet på Sysslomansgatan 46. Ett av skälen att inrikta sig på just denna lokal var att staden vid den tiden hade omfattande utbyggnadsplaner för området kring Norra Stationen och yttre Luthagen. I samband med dessa samtal togs också kontakt med Domkyrkoförsamlingen om eventuell samverkan i denna del av staden. Förhandlingarna med Missionsförbundets församling strandade på hösten

1954. Kontakterna med Domkyrkoförsamlingen ledde emellertid till att domprosten Herrlin i oktober samma år erbjöd Missionsföreningen att för sina gudstjänster på söndagseftermiddagarna använda någon av Domkyrkoförsamlingens kyrkor, i första hand dåvarande Mikaelskapellet, d v s den lokal som senare kom att kallas Mikaelskyrkan. Vid ett föreningsmöte visade det sig dock att de flesta skulle föredra en mer centralt belägen lokal. Mötet beslöt därför att tillfråga prosten Dahlbom i Heliga Trefaldighets församling. Dahlbom ställde sig mycket positiv och upplät Trefaldighetskyrkan på mycket förmånliga villkor. Provgudstjänster hölls där första och andra söndagen i advent 1954. Föreningen beslutade därpå 6 december 1954 att under våren -55 förlägga sina gudstjänster till denna kyrka. Med undantag för en kortare period då Trefaldighetskyrkan restaurerades var Missionsföreningens söndagsgudstjänster förlagda dit t o m våren 1960. Efter vissa motsättningar och stridigheter beslöts 27 maj 1960 att åter förlägga gudstjänsterna till lokalen på Övre Slottsgatan 10.

Även under denna period hölls dock frågan om en ny lokal aktuell. Redan 28 januari beslutade föreningens styrelse att inrätta en särskild byggnadsfond, men beslutet verkställdes inte förrän i november samma år. Till denna fond avsattes sedan regelbundet 15 % av inkomsterna från missionsförsäljningarna.

Under 1956 undersökte en arbetsgrupp möjligheterna att köpa antingen fastigheten Skolgatan 11 eller tomten mellan Skolgatan, Götgatan och Fyrisån. Fastigheten Skolgatan 11 ansågs

vara i för dåligt skick för att en restaurering skulle vara ekonomiskt försvarbar, och det andra projektet avskrevs av flera olika skäl följande år.

Redan under 1950-talet kan man följaktligen se två delvis sammanfallande handlingslinjer i föreningens agerande. Dels strävade man till en samverkan med Svenska Kyrkan, dels sökte man en för mer utåtriktad verksamhet lämpligare lokal. Under 1960-talet firade Missionsföreningen regelbundet högmässa med nattvard en gång per månad i samverkan med någon av församlingarna i staden. Från 1963 till 1969 till 1969 förekom dessutom fyra gånger per år att söndagskvällens gudstjänst förlades till Vindhems kapell i form av nattvardsgudstjänst. De avgörande händelser som förenade de båda handlingslinjerna och slutligen kulminerade i Lötenkyrkans tillkomst inträffade under första halvåret 1965.

Föreningens medlemstal var 32 år 1944 och 161 vid utgången av 1969.

BILAGA 3. Statistik

Gudstjänstdeltagare, medlemsantal och deltagare i barn och ungdomsverksamhet.

År	Guds- tjänst- besök totalt	Guds- tjänst- besök 9.30	Guds- tjänst- besök, 11.00	Natt- vards- gäster	MF ^a	UG ^b	Ton- års- grup- per	SSK	Övr. barn och ungd.- grupper
1970	14600		6433	c ₁₁₃₅	168	136		d ₁₄₀	86
1971	14874		7870	2919		137		170	119
1972	15309		7388	2655					
1973	14731		7987	2924	223	202	33	69	244
1974	17096		9239	3047	238	193	36	91	387
1975	20909	1888	9111	4197	241	243	54	83	363
1976	24771	3719	9213	4279	258	221	51	97	264
1977	22369	3494	8057	3643	263	212	56	146	290
1978	22303	4163	7919	3766	291	197	34	141	306
1979	24012	5507	7974	4087	301	205	33	152	253
1980	26335	4465	9245	5088	313	185	34	170	235
1981	25036	4611	9284	5738	330	181	52	90	138
1982	30529	5691	10426	7029	352	206	48	106	145
1983	30218	5466	10927	6870	359	212	67	112	117
1984	29985	5908	10371	8042	366	227	69	84	126
1985	30542	6336	10289	7911	382	232	105	94	137
1986	33810	5741	13446	8147	415	213	113	100	126
1987	37884	6644	12982	11266	440	232	72	75	142
1988	38017	5614	13452	10952	461	236	68	80	155
1989	36938	6290	12016	12001	456	190	58	119	156
1990	31908	4855	11795	11133	438	144	39	49	69
1991	31274	5643	11804	10106	427	204	44	111	124
1992	31728	4733	12302	10984	428	217	76	129	108
1993	28808	5277	10560	9756	439	251	54	137	137
1994	30091	5517	10887	9671	425		54	122	151

a) Missionsföreningen

b) Ungdomsgruppen

c) Separat nattvardsgudstjänster enbart?

d) Inklusive söndagsskola på Egilsgatan

BILAGA 4. Ekonomi

Sammanställning av vissa intäkter och kostnader (tusen kr) för Lötenkyrkan; ur bokslut för EFS Missionsförening i Uppsala

År	Intäkter			Kostnader				Totalt utgifter
	Kollekter och gåvor	Anslag från UKS ^a	Övriga anslag	Anslag till EFS	EFS i Mälardalen	Riks- & stifts-kollekter	Övriga anslag	
1970	85,2	100,0	11,4	49,4	32,1	3,4	2,7	301,3
1971	52,9	123,0	22,8	23,4	0,0	3,9	3,0	244,0
1972	67,2	117,7	47,9	35,3	2,6	5,0	2,4	288,5
1973	92,7	130,0	60,9	36,4	0,0	8,2	2,2	328,0
1974	122,6	155,0	62,9	46,7	0,0	7,5	3,2	461,1
1975	137,2	185,0	97,8	50,8	0,0	9,1	5,4	496,1
1976	169,6	215,0	25,1	58,5	19,7	9,3	2,3	557,7
1977	193,4	237,0	52,2	81,0	22,0	10,6	18,9	626,2
1978	214,5	263,0	57,4	108,3	34,7	16,1	7,3	714,7
1979	232,9	276,0	45,8	93,8	35,0	15,7	6,6	775,8
1980	302,3	332,6	49,3	130,4	30,0	15,7	9,0	872,8
1981	308,9	355,0	122,6	112,9	35,0	21,6	7,6	896,9
1982	362,8	447,0	48,1	144,2	40,0	20,6	6,1	1063,3
1983	423,9	485,2	162,8	150,0	44,0	26,6	7,6	1317,5
1984	513,1	533,7	177,1	194,8	50,0	36,1	3,8	1354,0
1985	515,4	555,0	198,0	162,4	0,0	33,8	0,7	1412,4
1986	600,4	639,0	163,7	202,6	59,0	23,0	18,0	1467,5
1987	625,6	644,5	140,5	187,0	65,0	54,1	42,6	1580,2
1988	668,5	720,8	147,4	189,7	70,0	54,0	4,8	1729,1
1989	717,7	949,3	160,3	212,9	73,0	63,1	4,5	2096,2
1990	707,2	1042,4	150,6	231,3	84,5	69,1	10,0	2305,5
1991	937,6	1213,2	140,1	220,1	92,4	94,0	12,0	2188,9
1992	877,9	1273,9	157,6	331,9	98,4	77,9	13,0	2735,4
1993	770,8	1273,9	99,8	260,0	103,2	82,4	17,1	2784,3
1994	863,7	1258,0	125,8	306,1	100,0	68,5	10,0	2766,5

a) Uppsala Kyrkliga Samfällighet